

Naturvårdsverkets allmänna råd till 38-42 §§ förordningen (2001:512) om deponering av avfall;

beslutade den 6 juni 2002.

Till 38 §

Om anpassning eller avslutning

En deponi bör anses vara avslutad före den 16 juli 2001 om verksamhetsutövaren före den tidpunkten har vidtagit samtliga åtgärder för avslutning (t.ex. kompaktering, sluttäckning m.m.) som krävts enligt tillstånd eller annat beslut som meddelats före den tidpunkten. Om sådana åtgärder inte krävts och deponering inte skett efter den 15 juli 2001, bör deponin anses vara avslutad. Om tillsynsmyndigheten bedömer att det är nödvändigt med kompletterande åtgärder för en avslutad deponi, kan krav på sådana åtgärder ställas med stöd av 26 kap. miljöbalken men inte med stöd av förordningen (2001:512) om deponering av avfall.

För deponier som skall fortsätta ta emot avfall efter den 1 januari 2009 bör en anpassningsplan ges in. För deponier som avslutats efter den 16 juli 2001 och för sådana som inte skall ta emot avfall efter den 1 januari 2009, bör en avslutningsplan ges in.

Allmänt om planens innehåll

Anpassnings- och avslutningsplaner bör inledas med en beskrivning av den nuvarande verksamheten. Denna beskrivning bör utgöra utgångspunkten för bedömningen av vilka kompletterande åtgärder som behöver vidtas vid anläggningen till följd av kraven i förordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:14) om deponering av avfall. Den nuvarande verksamheten bör beskrivas på detta sätt oavsett vilken framtid deponin planeras ha. Beskrivningen av den nuvarande verksamheten bör kunna anpassas med hänsyn till handlingar rörande verksamheten som tidigare har getts in till tillsynsmyndigheten eller som finns tillgängliga där, t.ex. miljörapporter och handlingar rörande tillstånds- och anmälningsärenden. Om verksamhetsutövaren hänvisar till sådana handlingar, bör det tydligt framgå av planen, antingen genom hänvisningar till de handlingar som finns tillgängliga hos myndigheten eller genom att handlingarna bifogas planen.

Anpassnings- och avslutningsplaner bör innehålla följande uppgifter om den nuvarande verksamheten:

- administrativa uppgifter, såsom anläggningsnamn, adress, kontaktperson m.m.,
- gällande tillstånd, förelägganden och andra beslut för verksamheten,
- uppgift om vilka typer av avfall som har tagits emot och som tas emot samt uppgift om de totala mängder av respektive avfallsslag som tagits emot på anläggningen (se även vad som anges nedan om klassificeringen av deponier),
- uppgift om mottagningskontroll,
- uppgift om utförd täckning, lakvattenhantering och gasinsamling,
- uppgift om hur verksamhetens egenkontroll är utformad, inklusive eventuella kontrollprogram som getts in till tillsynsmyndigheten,
- beskrivning av utformning och funktion hos eventuell befintlig bottentätning och konstgjord geologisk barriär,
- beskrivning av störningar från verksamheten som påverkar omgivningen, t.ex. buller och lukt,
- uppgift om hur avfall har deponerats på anläggningen, t.ex. om hur sättningar motverkas,
- uppgift om säkerhetskontroller för att förhindra obehörigt tillträde till deponin.

Anpassnings- och avslutningsplaner bör innehålla en beskrivning av de fysiska förhållandena inom och omkring deponin, som åtminstone omfattar följande:

- uppgifter om geologiska och hydrogeologiska förhållanden i området, exempelvis om förekomsten av naturlig geologisk barriär och transporttider för lakvatten genom denna,
- uppgift om natur- och kulturvärden inom och omkring anläggningen,
- avstånd från anläggning till närmaste bostads- och rekreationsområden,
- omgivande recipientförhållanden.

Särskilt om innehållet i anpassningsplaner

Verksamhetsutövaren bör ange vilka typer av avfall som har tagits emot på deponin och bedöma vilka typer av avfall som i framtiden kommer att tas emot på deponin samt ange vilken deponiklass som anläggningen skall hänföras till enligt 7 § förordningen. Tillsynsmyndigheten bör ge verksamhetsutövaren möjlighet att komplettera planen med en reviderad bedömning av vilka avfallsslag som kommer att tas emot vid deponin, eller av vilken deponiklass anläggningen skall hänföras till, när det finns kriterier för vilket avfall som får deponeras i de olika deponiklasserna.

Utgångspunkten för bedömningen av vilken deponiklass en deponi skall hänföras till bör i första hand vara vilken typ av avfall som har deponerats på deponin sedan förordningen trädde i kraft den 16 juli 2001. Detta innebär t.ex. att en deponi som någon gång efter den 16 juli 2001 tagit emot avfall, som enligt då gällande bestämmelser klassats som farligt avfall, bör anses vara en deponi för farligt avfall. Vidare bör även de avfallsslag som avses tas emot i framtiden ligga till grund för klassningen. Om verksamhetsutövaren t.ex. har för avsikt att i framtiden ta emot farligt avfall, bör detta anges i planen. Bedömningen av vilken deponiklass en deponi skall hänföras till bör dock i ett enskilt fall kunna grundas även på andra omständigheter, beroende på vad som är känt om det avfall som tidigare deponerats. Om det t.ex. är känt att det före den 16 juli 2001 deponerats större mängder farligt avfall på en deponi, som efter denna tidpunkt endast tagit emot icke-farligt eller inert avfall, bör deponin klassificeras som en deponi för farligt avfall.

Verksamhetsutövarens uppgifter om vilka åtgärder som behövs för att se till att deponin uppfyller kraven i förordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:14) om deponering av avfall bör åtminstone innehålla följande:

- en beskrivning av de arbeten som kommer att vidtas,
- en beskrivning av åtgärdernas direkta och indirekta inverkan på miljön och människors hälsa,
- förslag på den provtagning, övervakning och andra kontroller som bedöms nödvändiga,
- uppgift om verksamhetens förenlighet med kommunens avfallsplan enligt 15 kap. 11 § miljöbalken.

Verksamhetsutövaren bör ange i vilken utsträckning och på vilka grunder de planerade åtgärderna bedöms vara tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt 5 § respektive 21 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Om en planerad åtgärd bedöms vara tillstånds- eller anmälningspliktig, bör det vara tillräckligt att planens beskrivning av åtgärden är förhållandevis översiktlig. Det bör godtas att den mer detaljerade redogörelsen för åtgärden och dess miljöpåverkan i stället görs i tillstånds- eller anmälningsärendet. De åtgärder som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga bör dock beskrivas mer utförligt i planen.

En anpassningsplan bör inte anses utgöra en anmälan enligt 21 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, om det inte uttryckligen angetts i planen och den i övrigt uppfyller kraven i 25 § samma förordning.

En anpassningsplan bör även innehålla en tidplan för när de nödvändiga åtgärderna kan genomföras.

Särskilt om innehållet i avslutningsplaner

Utöver vad som angetts om det allmänna innehållet i planer ovan, bör en avslutningsplan innehålla uppgifter om vilka typer av avfall som tagits emot på deponin och en bedömning av vilken deponiklass som anläggningen skall hänföras till enligt 7 § förordningen. Vidare bör en avslutningsplan innehålla

en redogörelse för vilka åtgärder som behövs för att uppfylla kraven i 26, 30, 31 och 33 §§ förordningen samt 9 och 10 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:14) om deponering av avfall. Vad som angetts om tillstånds- och anmälningspliktiga åtgärder beträffande anpassningsplaner bör även gälla för avslutningsplaner.

Deponier som skall avslutas enligt 38 § förordningen bör hänföras till en deponiklass med utgångspunkt från hur de avfallsslag som tagits emot på deponin klassificerades då de togs emot.

Av tidplanen bör det framgå vilken tid som krävs för att vidta de olika avslutningsåtgärderna, hur snart deponin kan vara avslutad och under hur lång tid provtagning, mätning, underhåll, övervakning och kontroll av deponin kan antas behövas.

Till 40 §

Om bedömning och godkännande av anpassnings- och avslutningsplaner

Om tillsynsmyndigheten anser att de redovisade uppgifterna eller de föreslagna åtgärderna inte kan anses vara tillräckliga i något avseende, bör myndigheten bereda verksamhetsutövaren möjlighet att komplettera planen. Endast i fall då verksamhetsutövaren förklarar sig inte vilja vidta de åtgärder som krävs eller inte ger in någon komplettering, bör tillsynsmyndigheten överväga att underkänna planen. Tillsynsmyndigheten bör inte föreskriva särskilda villkor eller meddela föreläggande om särskilda försiktighetsåtgärder, om den anser att de åtgärder som föreslås i planen inte motsvarar vad som kan krävas. Om verksamhetsutövaren inte är villig att föreslå sådana åtgärder som krävs för att följa bestämmelserna i förordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:14) om deponering av avfall, bör planen i stället underkännas. I sitt beslut om godkännande bör således tillsynsmyndigheten endast ta ställning till om den anser att de åtgärder som anges i planen uppfyller kraven i förordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter (2001:14) om deponering av avfall.

De åtgärder som anges i en avslutningsplan bör anses vara tillräckliga, om de uppfyller de krav i förordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:14) om deponering av avfall som har betydelse för avslutning och efterbehandling. Därmed avses de bestämmelser i förordningen som handlar om klassificering av deponin (7 §), de allmänna försiktighetsmått som behövs (26 §), sluttäckning, kontroll, provtagning och övervakning under efterbehandlingsfasen (30–33 §§) samt 9 och 10 §§ i föreskrifterna.

När tillsynsmyndigheten bedömer en anpassningsplan bör den inte föregripa tillståndsmyndighetens bedömning genom att bedöma om avsteg eller undantag enligt 24 § i förordningen bör eller kan förväntas medges. Om verksamhetsutövaren i planen anger en avsikt att ansöka om sådant avsteg eller undantag, bör tillsynsmyndigheten avvakta med beslut i ärendet i väntan på att frågan om avsteg eller undantag avgörs. Om avsteg eller undantag inte medges, bör verksamhetsutövaren föreläggas att komplettera planen med en redogörelse för vilka åtgärder som behöver vidtas för att kraven i 19–22 §§ förordningen skall uppfyllas.

Om en tillsynsmyndighet bedömer att en åtgärd enligt planen är anmälningspliktig enligt 21 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet

och hälsoskydd eller enligt någon annan bestämmelse, bör den ange detta i sitt beslut.

Tillsynsmyndigheten bör inte kräva att verksamhetsutövaren ställer ekonomisk säkerhet för kostnader för efterbehandling och återställande i de fall då den bedömer att åtgärder som anges i en anpassningsplan är tillståndspliktiga. Frågan om säkerhet bör då i stället prövas av tillståndsmyndigheten. Om tillsynsmyndigheten anser att den säkerhet som krävs i samband med tillståndsprövningen inte är tillräcklig, kan den ställa krav på ytterligare säkerhet, med stöd av 16 kap. 3 § andra stycket miljöbalken.

Om tillsynsmyndigheten förenar sitt godkännande av en anpassningsplan med krav på ekonomisk säkerhet, bör inte verksamhetsutövaren behöva ställa säkerheten före den tidpunkt då tillsynsmyndigheten anger att kraven enligt förordningen skall vara uppfyllda.

Tillsynsmyndigheten kan godkänna en plan som i praktiken innebär att ett tillstånd inte längre kan utnyttjas helt eller delvis.

Vid bedömning av om åtgärder som anges i en anpassningsplan bör genomföras tidigare än till utgången av 2008, bör tillsyns- eller tillståndsmyndigheten grunda sitt ställningstagande på vad som kan anses vara miljömässigt motiverat. Ett tidigareläggande av tidpunkten för när åtgärderna skall vara genomförda bör ske, om det kan antas få negativa konsekvenser ur miljösynpunkt att inte vidta åtgärderna förrän 2008. Även i andra fall när det är fördelaktigt ur miljösynpunkt att före 2008 vidta åtgärder som anges i en anpassningsplan, bör tillsyns- eller tillståndsmyndigheten besluta om detta.

Tillsynsmyndigheten kan ange en tidpunkt för avslutning som ligger längre bort i tiden än 2008, förutsatt att avfall inte tillförs deponin efter utgången av 2008 och det inte bedöms möjligt att avsluta deponin tidigare på ett miljömässigt godtagbart sätt. Det bör dock inte godtas att deponering fortsätter längre än vad som är nödvändigt för att kunna påbörja en sluttäckning av deponin. Om det senare visar sig att det är orimligt att kräva att en deponi avslutas till den tidpunkt som ursprungligen angetts av tillsynsmyndigheten, bör myndigheten kunna ändra sitt beslut på begäran av verksamhetsutövaren.

Till 42 §

Tillsynsmyndigheten bör besluta om den tidpunkt vid vilken deponin senast skall vara avslutad. Tillsynsmyndigheten bör då beakta vad som angetts om tidpunkten för avslutning ovan, till 40 §.

Om tillsynsmyndigheten inte får in någon plan eller något annat underlag för bedömningen av hur snart en deponi bör avslutas, bör tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att tillse att deponin är avslutad senast vid en viss tidpunkt. Vid bestämmandet av denna tidpunkt bör myndigheten utgå från det underlag som finns tillgängligt eller som kan inhämtas på annat sätt.

NATURVÅRDSVERKET
LARS-ERIK LILJELUND

Sofia Tingstorp
(Enheten för förorenade
områden)

